

Vieme sa zhovárať?

■ O tom, že lesy tvoria významný podiel na prírodnom bohatstve nášho štátu, netreba presviedčať vari nikoho z nás, veď žijeme pod hrebeňom Nízkych Tatier. Aj časť nášho chotára leží v ochrannom pásme tohto národného parku. O vhodných spôsoboch ochrany rastlín a zvierat a o racionálnom lesnom hospodárení sa v súčasnom verejnom priestore vedú búrlivé diskusie. Žiaľ, pri ich sledovaní v médiách sme často svedkami, že nad racionálnymi argumentmi neraz prevládajú emócie a dokonca aj radikálne postoje, ktoré s rozumnou a užitočnou diskusiou nemajú veľa spoločného. Tieto tendencie sa výraznejšie prejavili

Asi veríme, že práve oni nám zabezpečia istotu, pokoj a nerušený život, o akom snívame. Osobnosti, ktoré si v pokoji a potichu, bez zbytočného krikú odvádzajú svoju robotu, argumentujú vecne a poukazujú na škodlivosť agresívneho správania, považujeme za slabé a nehodné našej dôvery.

V októbri som sa na pozvanie starostu Jasenia zúčastnil na seminári, ktorý bol venovaný nedeľnej storočnici lesného výskumníka a vysokoškolského pedagóga, jasenského rodáka Dušana Randuška. Upršané dopoludnie sme strávili v lese, konkrétne v prírodnej rezervácii Pod Latiborskou hoľou, o ktorej

vznik sa významne zaslúžil aj docent Randuška. Popoludnie patrilo vedeckým príspevkom a prezentáciám odborníkov, ktorých predmetom záujmu je les: biológom, geografom, lesníkom, lesným výskumníkom, ochranárom, študentom geografie a aj osobným priateľom zosnulého Dušana Randuška. V diskusii sa prítomní nevyhýbali ani takým horúcim témam ako bezzásahové územie, národné parky, zvýšený výskyt lesných šeliem či investície do ochrany našej prírody, pričom ich názory na riešenie týchto problémov sa niekedy výrazne líšili. Ukázalo sa, že ľudia, ktorým ide o spoločnú vec, sa dokážu zhovárať slušne a vecne, a to napriek rozdielnym názorom na to, akou cestou sa k stanoveným cieľom dostať. A tak som domov odchádzal nielen bohatší o nové vedomosti a súvislosti, ale aj s dobrým pocitom.

Vo férovej a rozumnej debате z očí do očí sa zvyčajne jasne ukáže, v čom spočíva rozdielnosť našich názorov na vec. Zistíme, v čom vieme nájsť zhodu a v čom musíme pristúpiť na kompromis. Dôležitá je schopnosť počúvať a tiež vcítiť sa do situácie oponenta. Žiaľ, aj pri riešení problémov bežného života s mnohí otvorenej, úprimnej výmene názorov vyhýbame. Veľakrát zo strachu a pre obavy z neúspechu. Potom

sa nám stáva, že káru s problémom tlačíme každý z inej strany. Bez vzájomného porozumenia, empatie a spolupráce ňou poňhne len veľmi ťažko. A môže sa stať, že aj nesprávnym smerom.

Martin Lokša

Les v rezervácii Pod Latiborskou hoľou okolo roku 1970

Zdroj: publikácia Jasenie – Život ľudí pod Chabencom v minulosti

v poslednom období, pred parlamentnými voľbami, keď sa aj téma ochrany životného prostredia stala prostriedkom predvolebného zápasu.

Výsledky volieb ukázali, že mnohým z nás takéto správanie nevadí. Úspech u voličov žnú ľudia s autoritárskym slovníkom.

Zasadnutia obecného zastupiteľstva v skratke

Riadne zasadnutie dňa 22. augusta 2023

Rekonštrukcia denného stacionára

Obecné zastupiteľstvo schválilo zámer rekonštrukcie denného stacionára. Po schválení žiadosti obec môže získať finančné prostriedky vo výške cca 700 000 eur, aktuálne prebieha verejné obstarávanie na zhotoviteľa projektovej dokumentácie. Po podaní žiadosti a v prípade schválenia finančných prostriedkov by rekonštrukcia mala byť ukončená do decembra 2024.

Práce na „dolnej“ a „hornej škole“ v Zámostí

Práce súvisiace s vyčistením a natretím strechy na „dolnej škole“ v Zámostí sa stihli v termíne za dohodnutú cenu. Práce na príprave rozprávkovej miestnosti v „hornej škole“ stále prebiehajú. Ich ukončenie bolo naplánované na september, ale vzhľadom na náročnosť prác sa otvorenie posúva na zimnú sezónu.

Rekonštrukcia kultúrneho domu

Kontrolné dni v súvislosti s rekonštrukciou kultúrneho domu sa vykonávajú pravidelne. Práce prebiehajú podľa plánovaného harmonogramu. Z dôvodu dispozičných zmien a aj požiadaviek obce a budúcich nájomcov boli práce navyčíslené na sumu, ktorá je predmetom prebiehajúcich rokovaní. Začiatkom septembra boli začaté práce na dvoch retenčných nádržiach a vsakovacej nádrži, z dôvodu prítomnosti kanalizačnej prípojky I. Kováčíka boli posunuté smerom k tribúnam. Pri výkopových prácach bola využitá aj časť ihriska, pričom po skončení prác sa ihrisko dá do pôvodného stavu.

Navýšenie členského príspevku pre OOCR

Starosta obce informoval o spoluúčasti vo forme členského príspevku za rok 2023 pre Oblastnú organizáciu cestovného ruchu Región Horehronie na projekt rozprávkovej miestnosti v „hornej škole“ v Zámostí. Práce budú ukončené o mesiac neskôr, otvorenie je naplánované na začiatok zimnej sezóny. Obecné zastupiteľstvo schválilo ďalšie navýšenie členského príspevku pre OOCR na rok 2023 o 10 000 eur, a to vzhľadom

na spoluúčasť pri dofinancovaní projektu. Ostatné zmeny rozpočtových opatrení vo veci spoluúčasti pre OOCR budú prerokované a schválené na budúcom zastupiteľstve.

Predaj prebytočného hnutelného majetku obce

Starosta obce informoval, že zariadenie na čerpanie odpadových vôd PRAGA V3S je vyhlásené za prebytočný majetok. Je dočasne vyradené z evidencie vozidiel, pretože bolo zakúpené nové zariadenie na čerpanie septikových nádrží. Predajná cena na základe zisťovania a porovnania parametrov s podobnými vozidlami bola stanovená na 5000 eur. Predaj prebehne na základe predkladania cenových ponúk. Zámer predaja bude uverejnený aj na internetovej stránke obce a v regionálnej tlači.

Poplatok za čerpanie septikových nádrží a žump

Starosta obce informoval o potrebe upraviť cenu za čerpanie odpadových vôd, pretože obec zakúpila nové zariadenie. Doterajšia cena stanovená všeobecne záväzným nariadením bola 25 eur v rámci obce a 30 eur plus náklady na dopravu mimo obce. Z dôvodu väčšej kubatúry a aj zvýšenia cien pohonných hmôt je potrebné cenu navýšiť. Na zasadnutí finančnej komisie bola cena za čerpanie stanovená na 35 eur za jedno čerpanie v rámci obce a mimo obce 45 eur plus 1,70 eura za každý začatý kilometer. Cena zahŕňa nielen odvoz, ale aj čistenie odpadových vôd. Poslanci s navrhnutými cenami súhlasili.

Nové smerovníky v obci a chodník na Ulici SNP

Obci bol schválený finančný príspevok na projekt Podpora opatrení k zvyšovaniu bezpečnosti dopravy a vybudovanie orientačno-informačného systému obce Nemecká vo výške 55 625,06 eura. V rámci projektu budú osadené orientačné smerové tabule v celej obci a zrekonštruovaný chodník na Ulici SNP. Práce na chodníku by mali byť ukončené v polovici novembra 2023. Na realizáciu projektu boli podpísané zmluvy so zhotoviteľmi.

Katarína Marčoková, Obecný úrad Nemecká

Výsledky parlamentných volieb 2023

V sobotu 30. septembra sa aj v našej obci uskutočnili voľby do Národnej rady Slovenskej republiky. Hlasovalo sa v dvoch volebných okrskoch. Volebný okrsok č. 1 mal hlasovaciu miestnosť na Obecnom úrade v Nemeckej, okrsok č. 2 v budove bývalej „dolnej“ školy v Zámostí. Z 1414 oprávnených voličov využilo možnosť vyjadriť svoj názor 963, čo predstavuje účasť 68,1 %. Z počtu 963 odovzdaných obálok bolo 951 platných hlasov. Ďakujeme voličom, ktorí sa na voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky zúčastnili.

Monika Klačanová, Obecný úrad Nemecká

	Počet zapísaných voličov	Počet zúčastnených voličov	Účasť v %	Počet odovzdaných obálok	Počet platných hlasov	Podiel platných hlasov v %
Okrskok 1	767	512	66,75	512	504	98,43
Okrskok 2	647	451	69,70	451	447	99,11
Celá obec	1414	963	68,10	963	951	98,75

Názov politického subjektu	Počet získaných hlasov	Podiel získaných hlasov v %
HLAS-sociálna demokracia	240	25,23
SMER-slovenská sociálna demokracia	239	25,13
Progresívne Slovensko	130	13,66
Slovenská národná strana	75	7,88
Republika	68	7,15
Kresťanskodemokratické hnutie	42	4,41
OLANO a priatelia, KÚ a Za ľudí	39	4,10
Sme rodina	33	3,74
Sloboda a solidarita	26	2,73
Ľudová strana Naše Slovensko	21	2,20
Demokrati	16	1,68
Srdce-SNJ	10	1,05
Komunistická strana Slovenska	3	0,31
Piráti	2	0,21
Modrí, Most-Híd	2	0,21
MySlovensko	2	0,21
Princíp	1	0,10
SOS	1	0,10
Karma	1	0,10

Vysvetlivky:

postupujúci politický subjekt, nepostupujúci politický subjekt

Navýšenie poplatkov za čerpanie septikov

■ Z dôvodu zakúpenia nového vozidla na čerpanie odpadových vôd bolo potrebné upraviť výšku poplatkov za čerpanie. Na zasadnutí finančnej komisie bola cena stanovená na 35 eur v rámci obce a na 45 eur plus 1,70 eura za každý začatý kilometer mimo obce. Ceny boli navýšené jednak preto, že zakúpené vozidlo má väčšiu kubatúru, jednak z dôvodu nárastu cien pohonných hmôt. Suma za čerpanie nezahŕňa len odvoz, ale aj následné čistenie odpadových vôd.

Martina Kelemachová, Obecný úrad Nemecká

Foto: Peter Frčo

Mobilná kvapka krvi

■ Už druhýkrát sa našej obci v spolupráci so spoločnosťou AGEL Merea, a. s., podarilo zrealizovať akciu s názvom Mobilná kvapka krvi. Uskutočnila sa 28. septembra 2023 v dome služieb v Dubovej. Mrzí nás, že v opakovanom druhom kole darovania krvi sa na dobrovoľnom odbere zúčastnil ešte menší počet osôb než na predchádzajúcom 25. mája. Tentoraz prišlo len 12 darcov. Opäť by sme však chceli srdečne poďakovať všetkým, ktorí sa prišli o svoju „kvapku krvi“ podeliť s tými, ktorí ju pre svoj život nevyhnutne potrebujú. Pevne veríme, že pri opätovných akciách s takýmto zámerom sa budú počty dobrovoľníkov zvyšovať, veď – bez prehánania – darovať krv znamená darovať život. Je úžasné, že týmto humánnym a jednoduchým spôsobom pomôžeme druhým ľuďom a pritom nič nestratíme. Ak je človek zdravý, k náhrade krvi dôjde do pár hodín, ale hodnota tejto tekutiny, ktorú poskytne, je neopísateľná. Myslíme na to, že jeden odber krvi môže zachrániť až tri ľudské životy a každé dve sekundy niekto krv potrebuje.

Katarína Marčoková, Obecný úrad Nemecká

Foto: Monika Klačanová

Otvorenie nového turisticko-informačného centra v Brusne

■ Oblastná organizácia cestovného ruchu (OOCR) Región Horehronie spolu s predstaviteľmi členských obcí v subdestinácii Dolné Horehronie (Brusno, Nemecká, Predajná, Jasenie) v pondelok 9. októbra 2023 slávnostne otvorili nové turisticko-informačné centrum, ktoré bude môcť vo svojich zrekonštruovaných priestoroch vítať návštevníkov aj obyvateľov regiónu.

Dolné Horehronie je oblasť regiónu Horehronie, pod ktorú spadajú samosprávy rozprestierajúce sa od Slovenskej Lupče až po Valaskú. Pokladá sa teda za pomyselnú vstupnú bránu do regiónu v smere od Banskej Bystrice. V rámci tejto subdestinácie obce Nemecká, Brusno, Jasenie a Predajná aktívne spolupracujú s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu Región Horehronie a spolupodieľajú sa na tvorbe produktov a služieb cestovného ruchu. Aj preto vznikla potreba vytvoriť nové turisticko-informačné centrum, ktoré bude vyhľadávaným miestom nielen zo strany turistov, ale aj zo strany členov obecných zastupiteľstiev. Priestory infocentra sa tak pre nich stanú pracovným miestom, kde sa budú spoločne stretávať s cieľom plánovania rozvojových aktivít subdestinácie, ktoré sú nositeľom spoločného cieľa – rozvoja cestovného ruchu a tým aj rozvoja jednotlivých obcí.

Turisticko-informačné centrum Dolné Horehronie sídli v Brusne v historickej budove niekdajšieho notariátu, ktorá bola v minulosti miestom základnej umeleckej školy a dnes nesie názov Dom umenia a tradičných remesiel, čo vystihuje myšlienku infocentra, ktoré bude prostredníctvom svojich produktov prezentovať lokálne tradície a ručnú prácu remeselníkov, držiteľov regionálnej značky Regionálny produkt Horehronie.

Okrem služieb vyplývajúcich z cestovného ruchu tu návštevníci nájdu ponuku kaviarenských služieb v podobe servírovania kávy z banskobystrickej pražiarne The Coffee Factory, minerálnej vody Brusnianka, ako aj zákuskov z cukrárenskej prevádzky v Kúpeľoch Brusno. Prevádzka infocentra bude spravovať

Zdroj foto: Obecný úrad Nemecká

aj jednu z partnerských cyklopožičovní v regióne, v ktorej si záujemcovia budú môcť zapožičať terénne elektrokolo-bežky. Požičanie si môžu rezervovať osobne na mieste alebo prostredníctvom online rezervačného systému na portáli <https://cyklo.horehronie.sk>.

Slávnostné otvorenie turisticko-informačného centra sa začalo spoločným prestrihnutím stuhy predstaviteľmi obcí a OOCR Región Horehronie, pokračovalo príhovormi a prezentáciou plánu rozvojových aktivít subdestinácie na najbližšie obdobie a budúci rok, na základe ktorého následne vznikol priestor na otvorenú diskusiu v podobe otázok, návrhov a názorov.

Veríme, že táto spolupráca pomôže rozvoju cestovného ruchu v našom regióne a bude prínosom nielen pre návštevníkov, ale aj pre obyvateľov.

*Alexandra Barlová, Obecný úrad Nemecká
(spracované podľa tlačovej správy OOCR Región Horehronie)*

Z činnosti denného stacionára

■ Prišla jeseň, predĺžil sa večer, skrátil deň, ovocie a zelenina sú pozbierané a uskladnené. Nám sa pri šálke teplého čaju vybavujú spomienky na prežité leto a slnečný začiatok jesene.

August nám priniesol množstvo zážitkov a možností tráviť čas vonku v okolí stacionára. Po úspešnom športovom podujatí pre deti z materskej školy, usporiadanom klientmi nášho stacionára, vzájomná spolupráca pokračovala v podobe starostlivosti o škôlkarskú záhradu. Starostlivosť o záhony bola zaujímavou činnosťou hlavne pre mladých dospelých, ktorí si tak udržiavajú a rozvíjajú pracovné zručnosti nielen varením zdravých jedál, pečením koláčov a upratovaním priestorov stacionára, ale aj

KOMUCE v Banskej Bystrici. Už dlhšiu dobu máme nadviazanú príjemnú vzájomnú spoluprácu. Nedalo nám nezaspomínať si na niekdajšie školské časy a školské šibalstvá, ako aj na prístup učiteľov za dávnejších čias či na hodnoty, ktoré nám odovzdávali – nielen vedomostné, ale pre život rovnako dôležité duševné. Keďže sa náš spoločenský kruh v stacionári rozšíril o klientky z Brusna, čo nás potešilo, predstavili sme si navzájom dediny prostredníctvom dokumentov Za dedinou. Veľmi pekné gesto od pani Hyacinty Grílliovej v podobe podarovania bicykla pre znevýhodnených klientov spôsobilo v stacionári veľkú radosť. Hlavne mladí dospelí využívajú každý pekný deň na posilnenie

pestovaním zeleniny a bylín. Mohli si pripraviť zdravé letné šaláty a naučiť sa sušiť bylinky. V tomto období si pochutnávajú na nimi pripravenom bylinkovom čajíku. Starší klienti využili slnečné lúče na čítanie poézie a prózy v tieni smrekov. Nechýbali ani každoročné opekačky (prvýkrát s klientkami z Brusna), varenie guláša, športový deň, rôzne besedy s pánom docentom Ferkom Lackom o zaujímavostiach a krásach Slovenska. Porozprávali sme sa aj o priateľstve, odpúšťaní, vďačnosti, o duševnom zdraví a úsmeve, priblížili sme si rozmanitosť európskych jazykov, vyskúšali, aký je život ľaváka, pripomenuli sme si, ako vzniká Alzheimerova choroba a spôsoby, ako jej predísť alebo ju aspoň spomaliť. Aj klienti, aj personál spoločne chystali výrobky na dni obcí Predajná a Nemecká. V ponuke boli medovníčky, mydlá, sviečky, liečivé esenciálne oleje na rôzne neduhy, koláče a mnohé iné výrobky. Vyrábali sa aj nové informačné plagáty s fotkami a popisom udalostí a aktivít v stacionári. Šikovnosť našich klientok vo výrobe mydiel prišli v septembri „odkukať“ klientky z komunitného multifunkčného centra

Zdroj foto: Denný stacionár Nemecká

hrubej motoriky, koncentrácie, priestorovej orientácie a hlavne duševnej pohody. Samozrejme, aj vo vnútorných priestoroch stacionára sa venujeme podpore pohybového aparátu, tréningu mozgu, pestujeme duševné zdravie – konáme oslavy jubilantov, kde nesmie chýbať torta a kvety. Vedeť rozhovory na témy, ktoré nás trápia aj tešia, hráme spoločenské hry, čítame, spievame. Prichádzajú k nám rôzne návštevy aj žiaci zo základnej školy v Nemeckej, spolupracujeme s tunajšou materskou školou aj s Misericordiou v Brezne a neustále niečo tvoríme. Aktuálne sme si vyzdobili priestory jesennou dekoráciou a niektoré výrobky si klienti zobrali aj domov, kde sa s nimi budú tešiť alebo ich podarujú blízkym. Do ďalších dní pripravujeme nové besedy, kvízy, aktivity, nacvičovanie nových divadielok už aj so zimnou tematikou, výrobu zimných dekorácií a mikulášskych a vianočných darčiekov.

Janka Kortánová

Jednota dôchodcov Slovenska v Nemeckej

■ V lete sa naša základná organizácia zamerala na športové, kultúrne, oddychové akcie a podujatia usporiadané Okresnou organizáciou JDS Brezno.

V auguste sme zorganizovali autobusový výlet do Patiniec. Počasie nebolo celkom letné, bolo trochu chladnejšie, ale bez dažďa. Po príchode do cieľovej destinácie sme absolvovali plavbu loďou po Dunaji, ktorá trvala asi hodinu. Po úspešnej plavbe sme sa premiestnili do Aquaparku Patince. V miestnej reštaurácii nás čakal obed, na ktorom sme si všetci pochutili. Po dobrom obede sme sa premiestnili do vnútorných bazénov a tu sme si užívali termálnu vodu a atrakcie zariadenia. Po dôkladnom vykúpaní sme sa vydali na cestu domov. Cestou sme sa ešte zastavili v kolibe Tekovská kúria, kde sa každý občerstvil podľa vlastného výberu.

September bol bohatý na akcie, ktoré usporiadala Okresná organizácia JDS Brezno. Jednou z veľkých športových akcií boli letné krajské športové hry, ktoré sa konali na Michalovej. Tu nás úspešne reprezentoval náš člen Marián Lacko v dvoch disciplínach, a to v hode ručným granátom na cieľ a v hode basketbalovou loptou na kôš.

Ďalšou akciou usporiadanou okresnou organizáciou v Brezne bol turistický zraz seniorov vo Valaskej. Akcia sa uskutočnila pri Hostinci pod Úbočou, odkiaľ boli organizované turistické pochody po miestnom okolí. Po návrate z pochodov čakal na turistov chutný guláš. O dobrú náladu bolo postarané pri príjemnej hudbe.

V septembri sa uskutočnilo okresné kolo v petangu, ktoré sa konalo v Podbrezovej na Štiavničke. Tu nás reprezentovalo jedno trojčlenné družstvo v zložení Eva Bahýľová, Pavol Blaškovan a Marián Lacko. Náhradníčkou bola Helena Gregorová. Aj tu bolo o chutný guláš a zábavu postarané.

Naša organizácia usporiadala začiatkom októbra turistický pochod na Kalváriu v Predajnej. Za slnečného jesenného počasia sme sa stretli na námestí v Predajnej a stade sme vyšliapali až ku kostolíku na Kalvárii. Tu sme sa z informačných tabúl dozvedeli o vzdialenej, ale aj nedávnej histórii tohto miesta. Po krátkom oddychu sme pokračovali na biatlonovú strelnicu pod Šimáňom. Tu sme si pod altánkom opekali špekáčky a v družnej debате sme si užívali slnečné lúče jesene. Touto cestou ďakujeme pánovi Kazárovi za poskytnutie priestorov na strelnici.

Na predajnianskej Kalvárii

slávnostnou básňou, ktorú predniesla Mária Čižmárová. Následne vystúpili deti zo školského klubu so svojimi básničkami, pesničkami a scénkami. Detský program nás všetkých veľmi potešil a pobavil. Následne sa k nám prihovorili starosta obce Nemecká a predseda okresnej organizácie Brezno, ktorí nám popriali všetko dobré. Po príhovoroch nasledoval slávnostný prípitok a chutná večera, ktorú nám pripravili kuchárky zo školskej kuchyne. Pri príjemnej hudbe si naši dôchodcovia vychutnávali voňavú kávičku a sladký zákusok, ktorý napiekli naše ženičky z výboru základnej organizácie. Po dobrom občerstvení sa pri stoloch rozprúdila živá debata, v ktorej si prítomní zaspomínali na svoje

Členovia jednoty na súťaži v petangu v Podbrezovej

Z posedenia v školskej jedálni

Najväčšou akciou usporiadanou našou základnou organizáciou bolo slávnostné posedenie pri príležitosti mesiaca úcty k starším, ktoré sa konalo v jedálni spojenej školy v Nemeckej. Za účasti hojného počtu našich členov nás prišiel pozdraviť starosta obce Nemecká Branislav Čižmárik a predseda okresnej organizácie JDS Brezno JUDr. Michal Frančák. Priebeh stretnutia viedol Ing. Pavol Blaškovan. Na úvod všetkých zúčastnených a hostí privítal predseda ZO JDS Ján Sojak. Program pokračoval

mladé časy. Touto cestou sa chcem poďakovať všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom pričínili o prípravu a organizáciu tohto podujatia. Všetkým patrí veľké ďakujem.

V tomto roku nás čaká ešte niekoľko akcií usporiadaných našou základnou organizáciou. Jej výbor sa teší na ďalšie stretnutia našich členov.

Ján Sojak, predseda ZO JDS Nemecká
Zdroj foto: autor

Dni obce

■ Víkend na konci júla je každoročne v našej obci plný stretnutí s priateľmi, rodinou a so známymi. Je plný piesní, tanca, zábavy, dobrého jedla. Vždy všetci dúfame, že nám bude priat' aj počasie. A ako každý rok, aj teraz nám príroda ukázala, že ona jediná sa nedá objednať. Tak sme dúfali, že hrozivé mračná sa rozídu... Búrka prišla v najnevhodnejšom čase. Skupina Gladiátor svoj koncert dospievala počas riadneho dažďa. Ale deti zo Spojenej školy v Nemeckej si vystúpenie užili a my spolu s nimi. Staršie deti, ktoré sa na vystúpenie tak dlho pripravovali, pre chorobnosť nakoniec ani nevystúpili, čo všetkých mrzelo. Po niekoľko-ročnej prestávke sme privítali na javisku aj folklórnu skupinu

Čierťaž. A potom sa bavil každý spolu so skupinou ZBM. V nedeľu sa konala slávnostná svätá omša. Po jej skončení sme si mohli vychutnať koncert vážnej hudby v podaní mladých umelcov z Brezna. Bolo to veľmi pekné a dojímavé.

Prípraviť program a zosúladiť ho tak, aby si v ňom každý našiel to, čo má rád, je veľmi ťažké. Aj celková organizácia dá poriadne zabrať. Napriek tomu sa vždy po skončení jedného ročníka

prípravujeme na ďalší. Určite máte svoje predstavy, nápady, rady. Ozvite sa nám. Veľmi potrebujeme akúkoľvek pomoc, radu. Budúci ročník je naplánovaný na 27. 7. 2024. Hádám nám sedmičky v dátume prinesú šťastie.

Milena Grúberová

Foto: Zuzana Kováčová Švecová

Spojená škola v Nemeckej

Začal sa druhý školský rok spojenej školy v Nemeckej

■ Školský rok 2023/2024 je v histórii spojenej školy druhým školským rokom. Začal sa 1. septembra a skončí sa 31. augusta nasledujúceho kalendárneho roka. Každý školský rok sa člení na obdobie školského vyučovania, po ktorom nasleduje obdobie školských prázdnin. V tomto školskom roku sa vyučovanie začalo 4. septembra 2023 a skončí sa 28. júna 2024. Obdobie školských prázdnin alebo letných prázdnin sa začne 1. júla 2024 a skončí sa 31. augusta 2024. Školské prázdniny máme aj v období školského vyučovania, sú to jesenné prázdniny (30. 10. 2023 – 31. 10. 2023), vianočné prázdniny (23. 12. 2023 – 7. 1. 2024), jarné prázdniny (19. 2. 2024 – 23. 2. 2024) a veľkonočné prázdniny (28. 3. 2024 – 2. 4. 2024).

Našu základnú školu navštevuje v tomto školskom roku 122 žiakov. Vyučovanie sa začína o 7.40 a končí v súlade s rozvrhom jednotlivých tried, najneskôr o 13.55. Po skončení

vyučovania žiaci pracujú v záujmových útvaroch – športové krúžky, hasičský krúžok, plavecký či turistický krúžok. Navštevuje ich 67 žiakov základnej školy. Každý deň počas školského vyučovania sú pre žiakov v prevádzke dve oddelenia školského klubu detí, v pondelok do 16.45, v utorok až vo štvrtok do 16.35 a v piatok do 16.25. Klub je v prevádzke aj ráno od 6.30 do 7.30. Popoludní ho navštevuje 36 žiakov 1. až 5. ročníka základnej školy.

Našu materskú školu navštevuje 51 detí. V prevádzke je – rovnako ako minulý rok – od 6.00 do 16.00. Aj v tomto školskom roku bude jej prevádzka prerušená počas jesenných, vianočných a veľkonočných prázdnin a minimálne štyri týždne v čase letných prázdnin.

Naša základná umelecká škola poskytuje v tomto školskom roku okrem základného štúdia prvého stupňa aj prípravné štúdium v hudobnom a literárno-dramatickom odbore. Prípravné štúdium navštevujú deti, ktoré plnia povinné predprimárne vzdelávanie v materskej škole. Hudobný odbor navštevuje

8 detí a literárno-dramatický odbor 7 detí. Základné štúdium prvého stupňa navštevujú žiaci základnej školy. V tomto školskom roku navštevuje hudobný odbor, študijné zameranie spev 13 žiakov, literárno-dramatický odbor, študijné zameranie dramatické a slovesné oddelenie 22 žiakov a výtvarný odbor, študijné zameranie výtvarná výchova 37 žiakov.

Stravovanie zabezpečuje školská jedáleň. V tomto školskom roku sa v nej stravuje okolo 170 strávníkov. Obedy sa vydávajú

v čase od 11.15 do 13.30. Školská jedáleň okrem obedov zabezpečuje aj desiatu a olovrant pre deti v materskej škole.

Ďalšie informácie o organizácii a prevádzke nájdete na webovom sídle spojenej školy alebo na nástenke v školskom vestibule.

Anna Petrášová, riaditeľka spojenej školy

Odložili sme kopy papiera a...

■ Sme tím vedúcich pedagogických zamestnancov, ktorý zabezpečuje riadne fungovanie školy. Okrem priamej vyučovacej činnosti zodpovedáme za výchovno-vzdelávací proces, vypracovávame školskú pedagogickú dokumentáciu, vedieme zasadnutia pedagogickej rady, koordinujeme školské aktivity, podieľame sa na tvorbe primeraných personálnych a materiálnych podmienok, manažujeme prácu zamestnancov, komunikujeme s ďalšími inštitúciami, prezentujeme školu na verejnosti a vykonávame množstvo ďalšej práce. Sme ukrytí v kope papiera, pre ktorú nás verejnosť nevidí a neraz nepozná naše mená a tváre. Rozhodli sme sa preto aspoň na chvíľu odložiť tie kopy papiera, ktoré máme neustále pred sebou, a ukázať čitateľom, čím sme v živote museli prejsť, kým sme sa v škole v Nemeckej v takejto zostave stretli, čo všetko nás v živote ovplyvnilo a prečo sme sa stali učiteľmi.

Stojím pred tabuľou a kriekdou na ňu píšem. Potom kriekdu položím a prejdem sa po triede. Moji žiaci majú sklonené hlavy a píšú do zošitov. Slnčné lúče prenikajú cez okno a dopadajú na lavice, ktoré sú pri okne. Vrátim sa k učiteľskému stolu. Beriem do rúk učebnicu a... predstava toho, čím som chcela byť. Vyštudovala som učiteľstvo matematiky a biológie.

Vyskúšala som si prácu učiteľky v základnej škole, strednej škole a na univerzite. Hoci som v súčasnosti riaditeľkou školy, vykonávala som aj prácu pedagogickej asistentky. Počas svojho pôsobenia na univerzite som sa podieľala na príprave budúcich učiteľov biológie, absolvovala som niekoľko stáží na zahraničných univerzitách, participovala som na projektoch, ktoré boli zamerané na tvorbu študijných materiálov. V učiteľských kruhoch je menej známe moje pôsobenie vo vedeckej oblasti. Počas pôsobenia na univerzite som sa niekoľko rokov venovala menej známej skupine rastlín – machorastom. Pre Slovensko sa mi dokonca podarilo určiť nový druh machu, ktorý rastie na magnezitových haldách v Lubeníku a Jelšave. Som človek, ktorý na seba tvrdo pracuje, neustále sa vzdelávam v oblasti didaktiky, práva a informačno-komunikačných technológií. Práca riaditeľky je náročná, veľa voľného času mi neostáva. To málo, čo mám, venujem čítaniu kníh, práci v záhradke, handmade tvoreniu, pečeniu, počúvaniu hudby a premýšľaniu... nad tvorbou učebníc matematiky a biológie pre 2. stupeň základnej školy a gymnázia, nad zmenou vzdelávacieho systému, inováciou obsahu vzdelávania... takou, aby žiaci radi trávil čas v škole. Ako riaditeľka spojenej školy som hrdá, že práve v Nemeckej sa podarilo za podpory obce zriadiť spojenú školu a okrem predprímarneho a základného vzdelávania poskytovať aj základné umelecké vzdelávanie.

Anna Petrášová, riaditeľka spojenej školy

■ Môj druhý domov... Tak môžem nazvať našu školu. Nastúpila som do nej ako deväťročná, keď som zo základnej školy v Ráztoke prišla do štvrtej triedy. Po skončení 8. ročníka som ju opustila, presne na desať rokov. Návrat bol výnimočný. Vrátila som sa už nie ako žiačka, ale ako učiteľka. Moji vyučujúci sa stali mojimi kolegami. Niečo úžasné... Spoločné spomienky na moje školské roky, na mojich spolužiakov... Vyštudovala som matematiku

a brannú výchovu na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici. Pôvodne som chcela byť slovenčinárka, ale môj stredoškolský profesor matematiky Zoltán Kohút, tiež rodák z Nemeckej, ma nahovoril na matematiku. Brannú výchovu som si vybrala preto, že sa mi zdala oddychovejšia, športovejšia. V rámci jej výučby som toho zažila naozaj veľa. Absolvovala som množstvo kurzov, kde som sa naučila bežkovať, stavať iglu a prežiť v mraze, potápať sa, strieľať z malokalibrovky a pištole, kajakovať sa,

v rámci sebaobrany zvládnuť pádovú techniku a obrániť sa pred útočníkom. Chodili sme na súťaže v rádio orientačnom behu a v cezpoľnom behu. Počas exkurzií sme navštívili množstvo miest a pamätníkov SNP, ktoré boli pre mňa dovtedy neznáme. Vynikajúci vyučujúci, spolužiaci a spoluobojovníci, krásne vysokoškolské roky. Vyučovanie brannej výchovy bolo zrušené hneď, ako som vysokú školu ukončila. Učila som preto len matematiku. Prvý rok som učila v základnej škole v Brezne. Po roku si ma našli moji nemečianski učitelia, ktorí ma nahovorili, aby som prišla učiť k nim. Pôsobím tu už 32. rok. Učím deti mojich žiakov, vnúčatá mojich spolužiakov. Učiteľ sa musí stále učiť. Absolvovala som množstvo vzdelávaní, kurzov. Ako ďalší predmet som vyštudovala informatiku. Momentálne sedím vo svojej kancelárii zahľtená množstvom papierov a rozmýšľam... Čo ešte o sebe napísať? Asi nič. Väčšina z vás ma predsa len pozná...

Renáta Klimeková, zástupkyňa riaditeľky spojenej školy pre základnú školu

■ Predškolská pedagogika bola mojou jednoznačnou voľbou pri výbere môjho ďalšieho štúdia a budúceho smerovania. Strednú pedagogickú školu som skončila v Levoči. Moje prvé učiteľské kroky viedli do rómskej materskej školy v rodnom meste. Spoznávala som špecifiká rómskeho etnika, učila som sa trpezlivosti, naberala som dôležité skúsenosti a zároveň som prišla k poznaniu, že farba pleti nerobí rozdiel medzi deťmi. Moje „učenie“ v rodnom

kraji sa skončilo a nastúpila nová prax v úplne inom prostredí. Prijala som prácu v Bratislave v materskej škole pre nepočujúce deti. Úžasná úprimnosť detských srdiec. Táto práca mi dala nový pohľad na svet očami detí, ktoré svojím „tichom“ obohacovali moju dušu. V určitom životnom období som mala túžbu pracovať v zahraničí a byť súčasťou tímu Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, priťahovala ma Afrika. To ma viedlo k štúdiu vysokej školy v odbore sociálna práca v Trnave,

ktoré som úspešne ukončila. Sen s Afrikou sa mi nesplnil, no otvorili sa nové príležitosti a nové možnosti vo funkcii riaditeľky materskej školy, neskôr zástupkyne. S prijatými funkciami prišlo aj ďalšie vzdelávanie: prvá atestačná práca, funkčné vzdelávanie vedúcich zamestnancov, Rozvíjanie emocionálnej inteligencie a komunikačných schopností, Certifikovaný kouč SAKO, Ciele a obsah povinného predprimárneho vzdelávania v rôznych formách jeho plnenia, Prírodovedné a technické vzdelávanie v materských školách, Technika hry v predprimárnom vzdelávaní – lektor, kouč, Terapeutická kresba pri práci s deťmi a dospelými a iné. Časom sa moja práca rozdelila na dve súčasti. Jednou zostala výchova detí v predškolskom veku a druhou sa stalo manažovanie. Neoddeliteľnou súčasťou môjho pôsobenia je podpora kolegyň v ich ďalšom odbornom raste. Svoju tvorivosť som zároveň vkladala do projektov, v ktorých som uplatnila schopnosť kreatívneho myslenia a schopnosť inšpirovať a podporovať školu, najmä v environmentálnej oblasti. Tak vznikli krásne projekty, napríklad: Múdre hranie, Záhrada hrou, Spolu za krajší svet, Aj my sa chceme hrať, Hurá, dopravné ihrisko a Športom k zdraviu.

*Ivana Štellerová, zástupkyňa riaditeľky
spojenej školy pre materskú školu*

■ Hra na klavír, s ktorou som začal už v základnej umeleckej škole, ovplyvnila celý môj doterajší život. Ďalšie moje kroky sice viedli na strednú pedagogickú školu, ale aj tu som sa aktívne zapájal do celoslovenských školských súťaží v hre na klavír. Počas vysokoškolského štúdia som pôsobil v pop-rockovej kapele The Pipe, s ktorou som sa dostal aj do finále Košického zlatého pokladu, účinkoval som v rôznych muzikáloch či vystupoval a nahrával

svoje prvé piesne s gospelovou formáciou Continentals Singers. Vyskúšal som si aj spievanie v zahraničí so Slovenským komorným zborom na veľkom opernom festivale v Taliansku, kde som sa pravidelne vracal a nasával opernú atmosféru. Práve to ma ovplyvnilo aj v ďalšej hudobnej kariére. Po ukončení učiteľstva hudby som sa stal členom opery Slovenského národného divadla, kde som napísal hudbu k pôvodnému slovenskému muzikálu

Vlk a Červená čiapočka, ako aj hudbu k divadelnej hre Cavemen. V roku 2008 sme spolu s Petrom Ševčíkom a Petrom Ďurovcem založili pop opernú formáciu La Gioia a o dva roky neskôr sme obsadili bronzovú priečku vo finále súťaže Československo má talent. Absolvovali sme množstvo koncertov nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Spolupracovali sme s množstvom umelcov česko-slovenskej hudobnej scény, s Karlom Gottom, Luciou Bílou, Vašom Patejdlom, Jožom Rážom, Jánom Balážom, Michalom Davidom, Miroslavom Dvorským, Sisou Sklovskou. Získali sme tri zlaté dosky za predaj a na svojom konte máme desať nahratých sólových albumov. Rok 2021 bol rokom zmien. Petra Ďurovca v skupine nahradil Martin Vetrák, s ktorým som aktívne spolupracoval aj na svojich sólových projektoch, akým je aj sólový debutový album Odkiaľ a kam. A tiež som sa vrátil k tomu, čo som vyštudoval, k učiteľstvu. Vďaka mojej myšlienke zriadiť v škole v Nemeckej základnú umeleckú školu sa od septembra 2022 podieľam na rozvíjaní a formovaní speváckych talentov.

*Matej Vaník, zástupca riaditeľky
spojenej školy pre základnú umeleckú školu*

Jeseň v našej materskej škole

■ Jeseň je zaujímavé ročné obdobie. Príroda zmení svoje farby do pestrých odtieňov. Deti sa po prázdninách vracajú späť do škôlky. Ale určite sa nekončí čas hier a spoznávania. Práve naopak. Jeseň nám ponúka množstvo príležitostí na zaujímavé hry a aktivity v interiéri či v exteriéri.

V našej materskej škole trávim veľa času na našom škôlkarskom dvore, kde sa deti nielen hrajú, ale aj nadobúdajú nové zručnosti a skúsenosti. Spoločne sme si urobili jesennú brigádu, pozbierali poslednú jesennú úrodu papriek, bylínok, pokopali zem a pohrabali suché listy.

Krásne jesenné počasie sme využili aj na návštevu farmy v Nemeckej u rodiny Páleníkovéj. Privítala nás usmiata majiteľka, ktorá nás sprevádzala po jednotlivých oddeleniach. Deťom vysvetlila, čo všetko zahŕňa práca farmára. Deti sa zoznámili s írskym vlkodavom, s kravou jerseykou či s nádhernými lamami.

Jablčkom a mrkvičkou nachovali poníky i veľké kone. Videli sliepky, kačky, kozy, ovečky i mačky. Bol to jeden náučný, obohacujúci a príjemne strávený deň. Touto cestou ešte raz ďakujeme rodinke Páleníkovej, že si na nás vždy nájde čas a s láskou nám ukazuje náročnú a krásnu prácu na farme.

Našu materskú školu v septembri navštívila záchranná služba. Nikto však nebol zranený, to sa len naši škôlkari oboznamovali s prácou záchranárov a učili sa privolať pomoc. Pozvanie našej pani zástupkyne prijala pani doktorka Katka Belicová a pán záchranár, ktorí hravým spôsobom priblížili deťom dôležitosť svojej práce. Najviac sa deťom páčil chorý medvedík a, samozrejme, sanitka, do ktorej mohli vojsť a pozrieť si ju zblízka. Naším hosťom zo srdca ďakujeme a získané informácie budeme u detí naďalej upevňovať.

Netradičný dotyk s prírodou deti zažili aj priamo v škôlke. Navštívilo nás totiž Arakovo z Bojníc, jedna z najväčších kontaktných ZOO s exotickým vtáctvom na Slovensku, dokonca aj v Európe. Sprostredkovalo deťom nezabudnuteľný zážitok tým, že si mohli papagáje osobne pohladkať, nakŕmiť, dať na ramená, zobrať do náručia, hrať sa s nimi a zabávať, spraviť si krásne fotografie a videá. Deti

prekonali prvotný strach a obavy a užívali si každú minútu s týmito krásnymi vtákmi. Dozvedeli sme sa, že papagáje sú mimoriadne inteligentné vtáky. Skoro všetky papagáje z Arakova vedia rozprávať. Niektoré sú „ukecanejšie“, keď sa im chce, veselo vás pozdravia „ahoj“. Okrem toho mnohé z nich skvele napodobňujú zvuky, ako napríklad pískanie či smiech. Bol to neopísateľný zážitok pre všetkých bez rozdielu veku.

Október sa niesol v znamení rozmanitých tvorivých a farebných aktivít. V rámci Medzinárodného dňa spevu sa v našej materskej škole konala súťaž Superstar, kde sa deti z predškolskej triedy zahrali na hviezdy hudobného neba. Zaspieval nám aj spevácky zbor ZUŠ v Nemeckej pod vedením Mgr. Mateja Vaníka, ktorý s radosťou prijal aj miesto v našej porote. Každý malý spevák bol odmenený diplomom, obrovským potleskom i malou sladkosťou. Víťazmi boli všetci. Veríme, že podobných aktivít medzi jednotlivými zložkami spojenej školy bude len pribúdať.

Nezabúdame ani na našich seniorov a starých rodičov, zvlášť v mesiaci október, ktorý je im venovaný. Predškoláci boli potešení klientov domova Hron v Dubovej peknými piesňami a dobrou náladou. Deti z triedy Zajačikov zase s krátkym programom navštívili seniorov v dennom stacionári v Nemeckej.

V nasledujúcich týždňoch nás čakajú ďalšie zaujímavé činnosti: plavecký výcvik predškolákov, keramická dielňa, zaujímavé enviroaktivity s ekopedagogičkou či jesenná tvorivá dielňa. Ale o tom až v nasledujúcom vianočnom vydaní Novín.

Kolektív pedagogických zamestnancov materskej školy

Zdroj foto: materská škola

Návšteva Kalavryty v Grécku

V zmysle protokolu o nadviazaní partnerskej spolupráce medzi Nemeckou a samosprávnou obcou Kalavryta delegácia našej obce navštívila v dňoch 6. až 8. septembra 2023 toto partnerské mesto v Grécku. Delegáciu tvorili predstavitelia obce, obecného úradu, členovia folklórnej skupiny Čierťaž, dobrovoľného hasičského zboru, zástupcovia mladej generácie našej komunity a zamestnankyne Oblastnej organizácie cestovného ruchu (OOCR) Horehronie

Aké ciele chceme pri naplňaní partnerskej dohody dosiahnuť? Ide najmä o zachovávanie stálych väzieb medzi samosprávnymi orgánmi našich obcí tak, aby sa rozvíjal dialóg, vymieňali dobré príklady a viedli spoločné aktivity, ktoré môžu pomôcť rozvoju spolupráce vo všetkých oblastiach, ktoré sú v kompetencii našich samospráv.

V Kultúrnom centre Kalavryty sme formou videoprezentácie predstavili našu obec a zástupkyne OOCR Horehronie odprezentovali celý horehronský región. Zástupcovia mladej generácie oboch obcí predstavili svoj pohľad na prínos mládeže k zachovaniu historickej pamäte. Diskutovali aj o aktuálnej téme vyľudňovania vidieka a možnosti spomalenia tohto fenoménu.

V krajiniskom múzeu kalavrytského holokaustu sme sa detailne oboznámili s historickými udalosťami z 13. decembra 1943, keď nacistické jednotky vyvraždili celú mužskú populáciu Kalavryty staršiu ako 14 rokov. Obrovská tragédia, veľa nevinných obetí, vypálené mesto. Do všetkých nás tieto tragické udalosti vryli obrovské ponaučenie, že vojna a nenávisť majú ohromnú silu, ale aj to, že ľudská dôstojnosť a nádej môžu pretrvať aj v najtemnejších chvíľach. Našou povinnosťou je niesť pamiatku

Náš program sme začali otvorením výstavy výtvarníčky Kataríny Polgáry Sokolovej, ktorá svojimi prácami reprezentuje aj náš región. Vernisáž s názvom *Farebné impresie* otvorila veľvyslankyňa Slovenskej republiky v Aténach Marcela Hanusová. Krátky kultúrny program predviedla naša folklórna skupina Čierťaž.

obetí z Kalavryty a z Nemeckej a robiť všetko preto, aby sa takéto hrôzy nikdy nezopakovali.

Na kalavrytskom návrší pri pamätníku, kde sa tragické udalosti udiali, sme si položením vencov uctili pamiatku obetí. Naša delegácia na znak úcty venovala ručne vyrezávaný kríž z Nemeckej, ktorý vytvoril Jozef Murín. Na záver pietnej spomienky

sme zaspievali hymny oboch štátov, ktoré umocnili atmosféru tejto chvíle.

Na záver prvého dňa našej návštevy nám domáci organizátori odprezentovali tradičné odevy miestneho obyvateľstva z obdobia vyhlásenia nezávislosti Grécka v roku 1821. Nezávislosť Grécka bola vyhlásená v kláštore Agia Lavra v blízkosti Kalavryty. Následne v kultúrnom centre prebehla ochutnávka a prezentácia regionálnych produktov Horehronia a regiónu Kalavryty, ktorú svojím programom spestrila aj folklórna skupina Čierťaž.

Pri návšteve regiónu Kalavryty sme navštívili aj folklórne múzeum tradičnej obce v Leivartzi, kde nás veľmi milo prijali obyvatelia obce a oboznámili nás so životom a zvyklosťami miestnej komunity. Aj zastávka v Jaskyni jazier v obci Kastria mala svoje čaro. V tajomných pestrofarebných komnatách sme mohli obdivovať impozantné stalaktitové a stalagmitové útvary, ako aj útvary kaskádovitých jazier.

Vo veľmi srdečnej atmosfére sa niesli aj vystúpenia našej folklórnej skupiny Čierťaž a tanečné vystúpenie folklórnej skupiny

Skepasto a Kleitoria. Náš bohatý a rozmanitý program v obci Kalavryta ukončil záverečný ceremoniál – vystúpenie filharmonického orchestra z Kalavryty.

Celá návšteva prebehla vo veľmi priateľskej atmosfére a napomohla k ďalšiemu rozvoju vzťahov a vzájomnej spolupráce s dôrazom na vzdelanie, kultúru a sociálnu oblasť, podporu a spoznávanie miestnych dejín, mládeže, športu, miestnej samosprávy a turizmu. S cieľom dosiahnutia všeobecných a konkrétnych cieľov našej partnerskej dohody budú realizované aj výmeny delegácií a pracovných skupín v budúcnosti.

Stretnutie v gréckej Kalavryte sa uskutočnilo s finančnou podporou Európskej komisie v rámci projektu *Together we stand* a s výraznou pomocou veľvyslanectva Slovenskej republiky v Aténach a OOCR Horehronie. Za sponzorskú podporu ďakujeme Banskobystrickému pivovaru, a. s., KB SPA, s. r. o. – Kúpeľom Brusno, Salašu Zbojská – Zbojnícky dvor, spoločnosti JS Jozef Stanko, firmám Saber Distillery a Mäso – Oceľ, s. r. o.

Branislav Čižmárik, starosta obce Nemecká
Zdroj foto: Obecný úrad Nemecká

Veni, vidi, vici...

Veni... *prišli sme.* Do večného mesta sme z upršaného a studeného Slovenska pricestovali neskoro večer a už prvý kontakt dával tušiť, že tu sa leto ešte zďaleka nekončí. Teplo sa miešalo s chladom za hrubými múrmi starého kláštora, ktorý pútnikom denne otváral svoje brány, aby tu načerpali energiu na každodenné stretnutia s minulosťou a prítomnosťou, ale aj so sebou samými. Jednoduché, čisté, nadčasové a lákajúce na modlitbu a zamyslenie. Také boli priestory a záhrady, do ktorých sme sa každý večer po náročných prechádzkach mestom vracali.

Všetky cesty vedú do Ríma. A je to naozaj tak. Zo všetkých svetových strán sem v každom ročnom období prúdia milióny návštevníkov, ktorí, obdivujúc starobylé pamiatky, architektúru či ducha mesta, hľadajú tie najznámejšie a najzaujímavejšie miesta, aby sa ich mohli dotknúť či urobiť si fotografiu na pamiatku. Tu je takmer nemožné odfotiť sa bez toho, aby ste v pozadí na fotografii nemali niekoho, kto práve skúša urobiť svoju najlepšiu fotku, alebo niekoho, kto práve vám ponúka pollitrovú fľašu čistej vody za 5 eur či pestrú šatku na zakrytie pliec a hlavy. Lebo ak chcete vstúpiť na niektoré sakrálné miesta, predovšetkým tie s väčším významom, bez zahalených pliec a nôh to jednoducho nepôjde. Taký je zvyk a my sme ho z úcty k svojej viere a tradíciám rešpektovali. Preto naša prvá otázka pre nášho sprievodcu vždy bola, kam dnes pôjdeme a či je potrebné sa špeciálne obliecť. Pre niekoho možno detinské alebo smiešne, ale v horúcom, takmer tropickom počasí sú to otázky priam životne dôležité.

Vidi... *videli sme.* Veľké metropoly, ako sú Paríž, Londýn či Sydney, majú dobre premyslenú a prepracovanú dopravnú infraštruktúru a Rím v tomto smere nie je výnimkou. Hustá sieť spojov (metro, vlak, autobusy) na seba nadväzuje a umožňuje pomerne rýchlo a jednoducho prepraviť sa z jedného miesta na druhé bez upchávania parkovaním a individuálnou dopravou. Aj keď teda Rím mal v tomto smere ešte jedno špecifikum – neexistujúce dopravné pruhy na ceste, na ktorej raz išli vedľa seba autá dve, inokedy štyri, ale každý sa dostal tam, kam chcel. A všadeprítomné trúbenie.

Po Ríme sme sa najčastejšie pohybovali pešo (boli sme predsa na púti a aj cesta je cieľ) a metrom. Raz sa niekto stratil, inokedy sa niektorí nezmeslili do preplneného vagóna a ostali na stanici. Nikomu sa však nič nestalo a so zatajeným dychom sme počúvali dávne príbehy pamiatok, ktoré sme cestou míňali. Tieto príbehy, ako aj základné informácie o živote a Ríme si pre nás pripravil duchovný otec púte aj našej farnosti Mons. ICLic. Rastislav Suchý, ktorý svoje postgraduálne štúdium absolvoval práve v Ríme a dokonale poznal každé jedno zákutie.

Rím bol počas svojej takmer 3000-ročnej existencie sídlom starovekej Rímskej ríše, ale neskôr aj pápežského štátu, Talianskeho kráľovstva aj Talianskej republiky. Po páde Západorímskej ríše sa stal aj sídlom pápežov a dnes sa na jeho území nachádza najmenší štát na svete – Vatikán. Snáď najznámejšou pamiatkou z najstarších čias je Panteón, ktorý bol pôvodne zasvätený všetkým rímskym bohom. Pápež Bonifác IV. ho premenil na kresťanský kostol v roku 609 a zasvätil ho Panne Márii, patrónke mučeníkov. V strede Ríma sa nachádza tiež obrovský amfiteáter – Koloseum, ktorého veľkosť si človek uvedomí, až keď pod ním skutočne stojí. Z ďalších pozoruhodných pamiatok, ktoré sme navštívili, stoja za zmienku Bazilika Panny Márie

Väčšej (Basilica Papale di Santa Maria Maggiore), Bazilika svätého Jána v Lateráne (Lateránska bazilika) či Bazilika svätého Pavla za hradbami (Basilica di San Paolo fuori le mura), ale aj mnoho ďalších sakrálnych stavieb. Mnohé z nich okrem bohatej a monumentálnej výzdoby ukrývali pozostatky svätcov a svätíc či vzácne relikvie.

Silným zážitkom bola pre všetkých návšteva Námestia svätého Petra, centrálného vatikánskeho námestia pred Bazilikou svätého Petra. A to aj preto, že bola spojená s audienciou Svätého Otca, ktorý vo svojom príhovore a v modlitbách myslel nielen na nás, čo sme ho počúvali priamo na mieste, ale aj na naše rodiny, blízkych, chorých, deti a na ľudí trpiacich nezmyselnými vojnami v súčasnom svete.

Vici... zvíťazili sme. Tých niekoľko dní v Ríme, počas ktorých sme poznávali a obdivovali veľkolepé stavby či zaujímavé príbehy z minulosti a prítomnosti, nebolo bežných. Okrem radostného a mierového „dobývania“ mesta sme denne skúšali vybojovať svoje malé víťazstvá. Nad horúčavou, ktorá miestami z mesta robila horúcu rozpálenú pec. Nad bolesťou nôh pri zdolávaní peších kilometrov v horúčave bez možnosti sadnúť si alebo ľahnúť a len tak oddychovať na trávniku v parku. Nad únavou, ktorá nám bránila zúčastňovať sa po celodennej chôdzi večernej omše a modlitby ruženca. A napokon aj nad drobnými konfliktmi a medzigeneračnými stretmi, ktoré prídu práve vtedy, keď ich najmenej čakáte. A bodkou za veľkým víťazstvom nad sebou samým bola návšteva a kráčanie po Svätých schodoch (Scala Santa), ktoré sú známe po celom svete tým, že po nich kráčal sám Ježiš Kristus v paláci Pontia Piláta v Jeruzaleme a do Ríma ich dala previezť svätá Helena, matka cisára Konštantína I. Pre kresťanov majú obrovský význam aj preto, že sa po nich vystupuje kolenačky a na každom schode sa odriekajú modlitby. Práve tu človek siahna na dno svojich síl a prekonáva svoje najpevnejšie hranice. V modlitbe a fyzickej bolesti nachádza silu ísť ďalej, nevzdať sa a napokon zvíťaziť nad sebou samým.

Veni, vidi, vici. Prišli sme. Videli a zažili sme. Zvíťazili sme.

Touto cestou chcem za všetkých pútnikov a ich rodiny vyjadriť veľké **ĎAKUJEME** za nápad, zorganizovanie a sprevádzanie na púti do Ríma, ako aj za starostlivosť a trpezlivosť s nami nášmu duchovnému otcovi Rastislavovi, bez ktorého by táto cesta bola iba obyčajnou návštevou Talianska.

Zuzana Kováčová Švecová
Foto: autorka

Dobrovoľný hasičský zbor v Nemeckej

Zber železa

■ V pondelok 7. augusta 2023 prebehla v našej obci brigáda na zber kovového odpadu a prebytočného železa, ktorú zorganizovali naši hasiči z DHZ Nemecká. Podarilo sa nám vyzbierať 3,8 tony nepotrebného kovového odpadu. Finančné prostriedky zo zberu, ako sme avizovali v predchádzajúcom ozname, budú použité na zabezpečenie osláv 100. výročia založenia dobrovoľného hasičského zboru v našej obci. Touto cestou by sme sa radi poďakovali všetkým spoluobčanom, ktorí nám nepotrebné železo darovali. Naše ďakujem patrí, samozrejme, aj našim členom, ktorí si našli čas a zaslúžili sa o samotné zrealizovanie brigády.

spolu s našou folklórnou skupinou Čierťaž a gréckej hymny miestnymi obyvateľmi a primátorom obce Kalavryta.

Chceli by sme sa veľmi pekne poďakovať pracovníkom Obecného úradu v Nemeckej (starostovi Branislavovi Čizmárikovi a Ing. Alexandre Barlovej) za možnosť byť súčasťou delegácie. Za pozvanie ďakujeme aj primátorovi obce Kalavryta Athanasiovi Papadopoulou, ktoré vyslovil pri minuloročnej návšteve u nás v hasičskej zbrojnici. Bolo nám ctou sa zúčastniť a reprezentovať našu obec a najmä Dobrovoľný hasičský zbor Nemecká v zahraničí.

Letný výlet

■ Nasledujúci deň 27. augusta výbor nášho zboru zorganizoval pre svojich členov výlet na kúpalisko Kurinec neďaleko Rimavskej Soboty. Zájazd absolvovalo 41 účastníkov, našich členov s rodinami, ktorí si užili nádherné jazero, člnkovanie, bazény s toboganmi a atrakcie pre deti (paddleboard). Veríme, že aj nasledujúce roky sa nám podarí nadviazať na tradíciu výletov nielen pre našu hasičskú rodinu, ale aj pre širšiu verejnosť.

Návšteva gréckej Kalavryty

■ Jednou z našich aktivít v prvom septembrovom týždni bola účasť v slovenskej delegácii, ktorá navštívila partnerskú obec Kalavryta v Helénskej republike. Naš dobrovoľný hasičský zbor zastupovali traja členovia výboru – predseda Pavel Marčok ml., tajomníčka Katarína Marčoková a pokladník Tomáš Marčok. Program delegácie pozostával z mnohých aktivít, ktoré sme absolvovali počas dvoch dní, napríklad výstava umeleckých diel Kataríny Polgáry Sokolovej, ktorá je rodáčkou zo susednej dediny Brusno, či mládežnícke fórum v anglickom jazyku, ktorého súčasťou bol aj člen nášho zboru. Prezreli sme si grécke folklórne múzeum, jaskyňu jazier a vystúpenia gréckej folklórnej skupiny.

Hlavným bodom programu však bola návšteva múzea holokaustu a samotného pamätníka, ktorý je venovaný obetiam kalavrytskej tragédie z 13. decembra 1943, keď bola nacistickými jednotkami vyvrazená celá mužská populácia obce staršia ako 14 rokov. Celkový počet zavraždených bol vyše 600, zachránilo sa ich len trinásť.

Počas návštevy pamätníka sme si uctili pamiatku zosnulých položením pamätného venca a ručne vyrezávaného kríža. Záverom pietnej spomienky bolo zaspievanie slovenskej hymny

Na branno-športovom dni v našej škole

■ Druhú septembrovú stredu (13. septembra) členovia nášho zboru dostali pozvanie od zástupkyne riaditeľky Spojenej školy v Nemeckej Mgr. Renáty Klimekovej, aby v rámci branno-športového dňa v našej škole predviedli krátku ukážku hasičskej techniky. Žiaci si mali možnosť vypočuť krátky príhovor nášho predsedu, ako aj predstavenie zboru. Súčasťou programu bola aj prezentácia hasičských odevov či vybavenia nášho hasičského vozidla CAS 15 Iveco Daily. Počas ukážky sa deti mohli dozvedieť o histórii zboru a jeho hierarchii, o rozdieloch medzi dobrovoľnými a profesionálnymi hasičmi, rizikách živelných pohrôm

a likvidácii požiarov, ďalej o použití jednotlivých oblekov (športových, vychádzkových, pracovných, zásahových), o organizovaní rôznych súťaží, ako napr. IV. ročník Memoriálu Pavla

Kobzoša, o možnosti stať sa členom zboru a byť súčasťou detského kolektívu a mnohé iné zaujímavosti. V neposlednom rade sa žiaci dozvedeli o aktivitách hasičského krúžku, ktorý organizujú naši vedúci mládeže pod záštitou DHZ v Nemeckej: o celoštátnej hre Plameň, ktorá sa organizuje trikrát do roka (jarné, jesenné a zimné kolo). Sme radi, že krúžok sa teší čoraz väčšej obľube u detí, čo je vidieť aj na ich výsledkoch, o ktorých čitateľov priebežne informujeme.

Vzdelávanie a bezpečnosť sú základné hodnoty, ku ktorým by sme mali deti viesť od útleho veku. Naša snaha je naučiť ich nielen to, ako správne reagovať v prípade požiaru alebo inej núdzovej situácie, ale aj ako týmto udalosťami predchádzať. Preto sa naša aktivita v krúžku pre deti zameriava nielen na športovo-súťažnú, ale aj na edukačnú stránku. Chceli by sme sa poďakovať pani zástupkyňi za pozvanie, pedagogickému zboru a v neposlednom rade našim deťom a mládeži, že prejavili záujem byť súčasťou detského kolektívu.

Memoriál Pavla Kobzoša

Tretiu septembrovú sobotu (16. septembra) sa v Nemeckej konal IV. ročník Memoriálu Pavla Kobzoša. Pri tejto príležitosti organizátori v spolupráci s OZ Hasič Polomka usporiadali tiež detskú hasičskú súťaž v požiarom útoku na dva pokusy, ako aj súťaž pre deti *Mini železný hasič*. Otvorenie súťaže sa udialo za prítomnosti hostí, a to poslancu Banskobystrického samosprávneho kraja Miroslava Fašanga, poslancu obecného zastupiteľstva Nemecká a zástupcu starostu Mgr. Branislava Pišího a predsedníčky komisie mládeže, mladšej inšpektorky Ivany Tokárovej.

Prvé miesto v kategórii mužov obsadilo družstvo z Valaskej s výsledným časom požiarneho útoku 14,56 s. Odnieslo si od nás, rovnako ako minulý rok, putovný pohár a stalo sa víťazom tohtoročného memoriálu.

Naša vďaka patrí všetkým organizátorom, gulášmajstrom, rozhodcovskej rade, sčítacej komisii a všetkým ľuďom, ktorí sa akokoľvek podieľali na samotnom priebehu a organizácii súťaže.

Na tomto podujatí náš zbor reprezentovali tri súťažné družstvá, a to v kategóriách muží, detí s vekovým súčtom 55 a viac rokov a detí s vekovým súčtom od 45 do 55 rokov. Aj na tejto súťaži naše družstvá dosiahli fantastické výsledky.

Muži (M. Rusnák, P. Horváth, M. Vančo, T. Marčok, M. Bátorovský, M. Klinčík, Š. Živor) sa umiestnili na krásnom 3. mieste s výsledným časom požiarneho útoku 21,37 s.

Deti s vekovým súčtom 55 a viac rokov (T. Košťálová, F. Pavlovský, Z. Štajer, O. Bartoš, N. Chváliková) skončili na 2. mieste s časom požiarneho útoku 24,47 s. Pri hodnotení tohto družstva musíme podotknúť a zároveň „sňať klobúk“ pred súťažiacom T. Košťálovou, ktorá prišla aj napriek zdravotným problémom a odsúťažila s barlamí!

Deti s vekovým súčtom od 45 do 55 rokov (J. Rojík, R. Rojík, M. Klibány, O. Dzurman, I. Bartoš) sa taktiež umiestnili na 2. mieste s výsledným časom požiarneho útoku 33,63 s.

Osobitné ďakujem patrí členom z DHZ Jasenie za ich ochotu, organizačnú pomoc a zapožičanie elektronickej časomiere, OZ Hasič Polomka za pomoc pri organizácii detskej súťaže, ako aj pri príprave *Mini železného hasiča* a rodine Pavla Kobzoša za obstaranie darčiekov pre súťažiacie družstvá.

Hasičská súťaž vo Valaskej

Sobota 23. septembra nám priniesla daždivé počasie, ktoré však kolektív mladých hasičov a kolektív mužov neodradil od naplánovaných športových podujatí. Práve v tento deň sa uskutočnil VI. ročník súťaže o putovný pohár starostu obce Valaská a Memoriál Pavla Zelenčíka. Nepriaznivé počasie potrápilo súťažiacich a hlavne našich mladých hasičov, pretože táto skúška bola ich prvá v takýchto podmienkach. Náš dobrovoľný

hasičský zbor na tomto podujatí reprezentovali tri detské družstvá a jedno mužské družstvo.

Naši mladí hasiči opäť nesklamali a obsadili popredné priečky. Družstvo Nemecká C vo svojej kategórii obsadilo 1. miesto. Družstvo Nemecká B sa umiestnilo vo svojej kategórii na 3. mieste. Družstvo Nemecká A skončilo na krásnom 4. mieste.

Technické problémy spojené s hasičskou mašinou donútili naše deti ísť na trať len jedenkrát, a preto im bol započítaný iba prvý čas, ktorý bol zároveň aj ich výsledný. Hlavným bodom programu však bola „dospelácka“ súťaž, ktorá nám priniesla veľkú konkurenciu v podobe 13 súťažných družstiev v mužskej a 15 družstiev v ženskej kategórii. Tieto družstvá sa pravidelne

zúčastňujú na ligových súťažiach po celom Slovensku a právom patria medzi ozajstnú špičku hasičského športu. V tejto silnej konkurencii sa naši muži prebojovali na krásne 11. miesto s výsledným časom požiarneho útoku 20,35 s. Touto súťažou sa hasičská sezóna pre družstvo mužov na tento rok ukončila.

Naše ďakujem patrí pretekárovi z DHZ Jasenie Jakubovi Šarinovi, ktorý nám vyplnil prázdne miesto v tíme na pozíciu koší-

kára. Samozrejme, nesmieme zabudnúť ani na organizátorov súťaže: bolo nám ctou byť súčasťou tohto podujatia.

Tomáš Marčok, člen výboru DHZ Nemecká
Zdroj foto: Facebook Hasiči Nemecká

Rozišli sa ako salaš na Mitra...

Ľudové prirovnanie, ktoré som uviedol v nadpise tohto príspevku, naši predkovia používali najmä vtedy, keď sa nepodarila nejaká spoločná vec alebo keď zlyhal zámer, ktorý si vyžadoval zodpovednú spoluprácu viacerých osôb.

Jedným zo spolkov, ktorý bol v minulosti pre hospodárenie našich obcí dôležitý, bol salašnícky (alebo inak aj salašný či ovčiarsky) spolok. Združoval všetkých majiteľov oviec v dedine, ktorí svoje zvieratá na jar vyhánali na spoločnú pastvu. Z nadojeného mlieka valasi od jari do jesene vyrábali najmä hrudkový syr. Úspešné salašné hospodárenie si vyžadovalo nielen šikovného baču a svedomitých valachov, ale aj zodpovedného gazdu, ktorý stál na čele spolku. Volali ho *salašný gazda*, *salašník* alebo aj *porezník*. Gazdovia si na salaš po syr chodili raz do týždňa, zvyčajne v nedeľu, a to podľa osobitného poriadku, ktorý evidoval *salašný gazda*. Bryndza, ktorú si majitelia zo skysnutého syra vyrábali podomácky, tvorila nezanedbateľnú položku v tradičnom stravovaní. Prebytočný syr spolok predával na spracovanie do bryndziarní.

Fungovanie tohto spoločenstva podliehalo určitým pravidlám, ktoré všetci poznali a dodržiavali, lebo boli overené dlhoročnými skúsenosťami. Museli sa ich držať jednak valasi na salaši, jednak majitelia oviec. Ak ich niekto porušil a ohrozil tak hlavný cieľ salašného spolku – vyprodukovať čím najviac hrudkového syra –, musel rátať so sankciami. Naši predkovia často spomínali, že aj keď spolkové pravidlá neboli podrobne zaznamenané, ich dodržiavanie bolo samozrejmosťou a porušenie sa považovalo za hanbu a opovážlivosť. Valasi museli dávať pozor na to, na ktoré pasienky mohli ovce vyhnáť a v ktorom období. Gazdiné podľa stanoveného poriadku dodávali pastierom na salaši doma pečený chlieb, na fašiangy ich museli zásobiť slaninou.

Salašné hospodárenie sa uzatváralo koncom októbra. Tradičným termínom bol 26. október, keď je v kalendári meno Demeter. Na Demetra – ľudovo *na Mitra* – schádzali ovce zo salaša do dediny. V krčme alebo v dome salašného gazdu sa konala schôdza členov spolku, ktorí si tu vypočuli, ako salaš hospodáril počas uplynulej sezóny. Na tomto stretnutí tiež potvrdili vo

Návšteva gazdinej na nemečianskom salaši okolo roku 1930
Zdroj foto: autor

funkcii starého baču, prípadne zvolili nového. Zvyčajne nechýbalo pohostenie s varenou baraninou a pálenkou. Niekedy vedenie spolku zavolovalo aj cigánsku muziku, najmä vtedy, ak sa sezóna vydarila.

Martin Lokša

Za Jankom Turčanom

Moje prvé bližšie kontakty s Jankom Turčanom starším sú spojené s chórom nášho kostola v Dubovej. Tu som sa ako študent gymnázia začal – najmä na jeho podnet – stretávať s členmi a členkami cirkevného spevokolu pri nacvičovaní paší. Janko bol veľkým nadšencom tohto „žánru“ a vždy sa tešil, keď sa nám na Kvetnú nedeľu aj Veľký piatok tento biblický príbeh o Kristovom umučení podarilo úspešne „odspievať“.

*Na Horehronských dňoch spevu a tanca v Helpe
Foto: Peter Berčík*

V tom čase bol prvým „ponovembrovým“ starostom našej obce. Obdobie, keď sa po skončení socialistickej éry naše obecne samosprávy na Slovensku ešte len začínali formovať, nebolo jednoduché, naopak, od vedúcich predstaviteľov obcí si vyžadovali mimoriadne nasadenie. Janko Turčan si popri ostatných „starostovských starostiach“ dobre uvedomoval, že popri chlebe je pre ľudí dôležitá aj duševná potrava. Vo svojej funkcii významne podporoval a formoval kultúrne dianie v našej obci. Koncom roka 1994 sa mu podarilo dať dokopy ochotnícky kolektív zložený zo starších, skúsenejších hercov aj mládeže. Tento jeho počin mal úspech a my sme už na Veľkú noc 1995 pod režijným vedením Jána Roštára zahrali divadelnú hru so spevmi pod názvom *Srdiečko z lásky*. Javisko kultúrneho domu v Nemeckej tak po dvadsiatich rokoch ožilo a divadlo sme dlhšiu dobu hrávali vlastne každý rok. Vznik folklórnej skupiny Čierťaz si tiež len ťažko možno predstaviť bez jeho pričinenia. Veď tento kolektív vzišiel z ochotníckeho podhubia pri návratu ľudových hier *Kubo* a *Rok na dedine*. Vo všetkých kultúrno-umeleckých kolektívoch svojím nadšením a humorom stmeloval starších aj mládež a takto nenásilne a často aj nebadane prispieval k budovaniu dobrých vzťahov. Jedným z úspešných počinov nemečianskych divadelníkov bolo aj uvedenie inscenácie *Čriepky kúpeľné*, ktorá vzišla z jeho pera.

V mojich spomienkach a archívnych materiáloch by som sa musel prehŕňať veľmi dlho, aby som zosumarizoval všetky kultúrne aktivity, ktoré za svojho života v Nemeckej inicioval, podporoval a realizoval. Hoci absolvoval vysokoškolské štúdium technického zamerania, mal zároveň prehľad o kultúrnom a umeleckom dianí. Neraz sme spolu navštívili divadelné predstavenie v Brezne či Banskej Bystrici, po ktorom zvyčajne nasledoval „rozbor“ inscenácie pri víne. O spoločné témy na rozhovor sme nikdy nemali núdzu, keď nie inokedy, aspoň v nedeľu cestou z kostola. Často spomínal na svoje detstvo prežité v Slovenskej Lupči a na študentské roky, porovnával vtedajšie pomery so súčasnosťou a vďaka pozorovaciemu talentu,

ktorý mu bol vlastný, hľadal paralely aj kontrasty medzi minulosťou a prítomnosťou.

V posledných rokoch, najmä odvtedy, ako vypukla pandémia covidu, sme sa vídali pomenej. Najčastejšie sme komunikovali po telefóne, treba povedať, že takmer vždy bol iniciátorom Janko. Jednou z posledných vecí, na ktorej sme spolupracovali, bola rozhlasová relácia venovaná včelárom, ktorú Rádio Regina odvysielalo na jar roku 2021. Rád spomínam aj na prípravu relácie zameranej na žartovné príbehy, ktorá sa nahrávala u nás v obývačke. Hoci sme sa na túto akciu vopred pripravovali a prednášané texty sme mali napísané na papieri, najlepšia časť relácie vznikla pri nahrávaní našich spontánnych rozhovorov, ktoré ešte nešlo „naostro“.

Môžeme pokladať za šťastie, ak máme vo svojom okolí ľudí, ktorí nás povzbudzujú a dávajú nám spätnú väzbu. A tiež ak nás upozornia, keď sa im vidí, že nekráčame správnym smerom. Hoci kritiku na svoju adresu zvyčajne neprijímame ľahko a často ju doceníme až s odstupom času. Mne jeden takýto človek bude odteraz chýbať.

Martin Lokša

Nie vždy svieti slniečko. Niekedy prídu sychravé a smutné dni. Tak je to aj s dušou človeka. Raz sa raduje a raz smúti. A dokonca aj duša vie plakať.

Nám, členom divadelného ochotníckeho súboru Ráztočan, tak zapršalo do duše, keď sme sa dozvedeli o odchode Janka Turčana.

Odišiel výnimočný človek, dušou umelec, scenárista a herec, človek, ktorý mal rád ľudí a jedno pekné obdobie sa stal členom nášho divadelného súboru. Stvárnil nezabudnuteľnú úlohu sudcu v divadle *Jožko Púčík a jeho kariéra*. Obetoval u nás veľa skúšok v chladnej sále, vždy dobre naladený, vždy prinášajúci nové nápady, vždy pripravený hrať. A priniesol kus človečenstva, múdrosti a pozitívnej energie.

Zdroj foto: divadelný ochotnícky súbor Ráztočan

Spolu sme predebatovali niekoľko hodín nielen o divadle, ale aj o živote. Boli to krásne časy. Veľmi fandil nášmu novoutvorenému divadelnému zoskupeniu. Bol nadšený naším štýlom práce a tešil sa z každého nášho ďalšieho úspechu. Zdieľal s nami aj zlé chvíle, keď sa ozývali neprajníci a závistlivci, ktorým sa nepáčilo, že v Ráztoke sa našli divadelní nadšenci. Dokonca napísal o tom do našich novín – do *Čerešničky* – pekný článok, ktorý sa končil slovami: „... psy štekajú, ale karavána ide ďalej... robíte to dobre a nedajte sa odradiť!“

Ďakujeme, Janko, a lúčime sa s tebou s láskou a úctou. Odpočívaj v pokoji a tam hore tvor ďalej!

Zuzana Vaníková

V Nemeckej máme ďalší titul majsterky Slovenska, ale aj slovenské rekordy

Nika Skladaná má za sebou fantastickú sezónu. Venuje sa westernovému jazdeniu a v rýchlostnej disciplíne Barrel Race je so svojou kobylou HV Hollywood Hannah v perfektnej forme. Tento rok majú za sebou 50 spoločných štartov na dvanástich westernových podujatiach. Sezónu začali už v apríli v Nemšovej a ukončili v októbri v Galante.

Najväčší zážitok si priniesla s pretekov z Hniezdného v okrese Stará Ľubovňa, kde v júni zabehla nový slovenský rekord s časom 14,323 s. Perfektná atmosféra a sila publika ju vyburcovali do takej miery, že v druhom kole odbehla ďalší rekord, a tak po pár minútach porazila samu seba. V druhom kole odbehala čas 14,285 s. Zaujímavosťou je, že jeden čas Nika odbehla v kategórii dospelých a druhý v kategórii mládeže. Stala sa tak držiteľkou dvoch slovenských rekordov.

Za celý rok súťaže si rovnako váži aj titul, ktorý získala prvú októbrovú sobotu v Galante, kde sa stala majsterkou Slovenska v kategórii mládeže. Jeden titul majsterky Slovenska z roku 2021 už doma má, keď ako 15-ročná zvíťazila v kategórii dospelých. Po tomto fenomenálnom víťazstve podpísali slovenské westernové asociácie medzi sebou dohodu, že v kategórii dospelých môžu súťažiť len dospelí jazdci. A tak Nika minulý rok musela štartovať v kategórii mládeže, kde získala titul druhej

Foto: Vladimír Hurajt

Foto: Vladimír Hurajt

vicemajsterky Slovenska. Tento rok však s prehľadom zvíťazila a titul je u nás doma, v Nemeckej. Ešte budúcu sezónu čaká Niku mládežnícka súťaž a potom sa prehrupne do kategórie dospelých. Tento fakt prijíma s pokorou, hoci so svojou kobylou už dnes behajú časy, ktoré sú mnohokrát lepšie ako časy „starých“ jazdcov.

Westernový šport je naozaj finančne veľmi náročný. Veľké náklady predstavujú najmä výdavky na koňa, či už v podobe bohatej stravy, vitamínov, alebo veterinárneho ošetrovania, ale vysoké sú aj náklady na prepravu. Aj touto cestou chceme poďakovať obci Nemecká za dotáciu na podporu mladých talentov, ktorú udelila Nike v tejto sezóne. Prostriedky tento rok využila na zakúpenie nového sedla, ktoré si dala vyrobiť priamo na mieru. Veríme, že aj takýmito úspechmi robí naša dcéra dobré meno našej obci.

Denisa Skladaná

Môj prvý maratón a niečo navyše

Prvý októbrový víkend už tradične patrí jednej z najvýznamnejších športových udalostí na Slovensku – Medzinárodnému maratónu mieru v Košiciach. Je to najstarší maratón v Európe a druhý najstarší maratón na svete (starší je len v Bostone). Prvého októbra 2023 sa v Košiciach uskutočnil už jeho stý ročník. Výnimočné výročie je hodné veľkých výziev. To je aj môj prípad. Ale pekne poporiadku.

Odmala som rád športoval – lyžovanie, basketbal, tenis, orientačný beh, turistika. Keď som mal šestnásť rokov, zbláznil som sa do cyklistiky. Počas vysokej školy som športoval menej a po nástupe do práce a založení rodiny sa šport ocitol na vedľajšej koľaji. Asi pred pätnástimi rokmi som sa postupne začal vracáť k aktívnemu pohybu. Najprv horský bicykel a neskôr aj beh. Motiváciou k pravidelnému behaniu mi bol čerstvo založený maratón v Banskej Bystrici. V septembri 2014 som na ňom spolu s kolegami z Katolíckeho

gymnázia Štefana Moysesa štartoval prvýkrát v štafete. Ďalšie tri ročníky som už bežal polmaratón (21 km). Atmosféru hromadného športového podujatia, povzbudzovanie stoviek divákov, obdivuhodné výkony bežcov som si veľmi obľúbil a kde si v tomto období sa zrodil môj športový sen – odbehnúť raz maratón. Chvíľu to bol iba sen, no keď sa beh stal neodmysliteľnou súčasťou môjho života a prirodzeným spôsobom relaxu, bolo rozhodnuté. Povedal som si, že ak mám bežať maratón, tak to bude na stom ročníku Medzinárodného maratónu mieru v Košiciach.

Zaregistroval som sa začiatkom februára a hneď som sa pustil do študovania príprav a zostavovania tréningového plánu. S poctivou a systematickou prípravou som začal v apríli. Tréningy obsahovali dlhé pomalé behy, intervalové aj tempové behy tri- až päťkrát týždenne. Cesta k maratónu však nebola jednoduchá. V uplynulých deviatich rokoch som prekonal množstvo zranení, najmä nôh. Mal som problémy s každým kĺbom od bedier až po palce, silné krče sa striedavo objavovali v každom svaly (o niektorých som ani netušil, že ich mám), absolvoval som niekoľko CT, MR a rtg. vyšetrení, liečili ma liekmi, injekciami aj masťami. Dvakrát ročne ma zvykla zložiť choroba a toto všetko mohlo vážne ohroziť moje plány, preto som k príprave pristupoval s veľkým rešpektom. Teraz už môžem povedať, že všetko vyšlo perfektne.

Veľmi dôležité bolo počasie – za celých šesť mesiacov prípravy som nemusel vážnejšie upravovať alebo meniť tréningový plán, jednoducho počasie tento rok športu prialo. Zdravie mi slúžilo výborne, až ma to prekvapilo – svaly, kĺby aj imunita fungovali. Celú dobu ma tréningy bavili, určite aj preto, lebo som mal silnú podporu v rodine, susedoch, kolegoch a priateľoch. Podporovali ma a držali mi palce, čo ma posúvalo vpred. Celá príprava tak dopadla dobre a plán som splnil takmer na sto percent (v príprave som nabehal viac ako 1000 km a zodral tri páry tenisiek). Dobre pripravený a namotivovaný som sa 1. októbra postavil v Košiciach na štart môjho prvého maratónu. Nič podobné som doteraz nezažil. 17-tisíc bežcov, 180-tisíc divákov po celej trati, priamy prenos v televízii, šesť fan zón, krásne mesto, špičková organizácia a logistika, pocity podpory a prijatia... Toto všetko vytváralo výnimočnú, elektrizujúcu atmosféru, ktorá ma celého pohltila a určite si to všetko chcem užiť znovu. Nakoniec sa mi podarilo zdolať maratón (42 km a 195 m) v čase pod štyri hodiny, čím som splnil svoj základný cieľ, no nebolo to jednoduché. Úvodných 25 km bolo

príjemných, na 30. kilometri som sa ešte cítil dobre, no očakávaná kríza v plnej sile udrela na 35. kilometri. Zostávajúca cesta bola únavná, vyčerpávajúca, zdanlivo nekonečná a veľmi bolestivá, ale všetko dobre dopadlo a stálo to za to.

Možno sa pýtate, prečo o tom píšem. Chcem sa pochváliť? Vôbec nie. Chcem vás motivovať k snom a výzvam. Vždy ma na pretekoch fascinovali výkony ľudí vo veku často výrazne nad 60 rokov. Ich energia, odhodlanie, vytrvalosť, úsmev, ale aj

pokora a rozvaha ma veľmi inšpirovali. Vidieť bežať maratón 70-ročného pána vás musí nadchnúť. Tento rok odbehla 75-ročná Eva Seidlová (behať začala, keď mala 35 rokov) z Tlmáča svoj 500. maratón! To číslo nie je chyba ani preklep, pani Eva naozaj odbehla päťsto súťažných maratónov a jej podobných žien a mužov je na Slovensku veľa. Poznám ľudí, ktorí začali behať po šesťdesiatke. Jednoducho nikdy nie je neskoro začať. Nikdy nie je neskoro dávať si výzvy alebo si plniť sny. Nie je to otázkou veku, ale odhodlania a chuti niečo dokázať, niečo zmeniť.

Možností je veľa. Nemusíte behať, skúste rýchlu chôdzu. Boli ste už na Chopku alebo Ďumbieri? Navštívili ste Bystriansku jaskyňu alebo hrad v Slovenskej Lupči? Žijeme v nádhernom prírodnom prostredí, za akým ľudia cestujú hodiny, nám stačí vyjsť z domu. Možno vám zdravie neumožňuje aktívne sa hýbať. Choďte sa pozrieť na operu v Banskej Bystrici alebo činohru vo Zvolene. Naučte sa hrať na nejakom hudobnom nástroji. Skúste kresliť, maľovať alebo písať básne. Prečítajte všetky Dostojevského romány alebo celý *Nový zákon*. Vyberte sa na koncert svojej obľúbenej kapely či speváčky. Naučte sa naspamäť *Morho* alebo časť *Maríny*. Vyrazte na výlet a spoznávajte hrady, námestia, galérie, katedrály alebo si vychutnajte dobrú kávu v príjemnej cukrárni. Píšte si denník, v ktorom zachytíte svoje myšlienky, názory, úvahy a spomienky. Skúste fotografovať. Nájdite si niečo, čo vás bude baviť, pri čom sa budete realizovať a hlavne – čo vám bude robiť radosť. Urobte niečo, o čom ste snívali ako deti. Len nestrácajte čas pozeraním primitívnych programov v televízii alebo sledovaním povrchných a často klamlivých sociálnych sietí. Veď pred dvadsiatimi rokmi sme žiadne nemali a nežilo sa nám horšie!

A ak ma niekedy uvidíte bežať po našej dedine, pokojne sa pripojte, budem sa tešiť!

Ivan Halak
Zdroj foto: autor

Z futbalového diania

Aj keď sa v súčasnosti v našej obci Nemecká futbal súťažne nehrá, na tento šport sa úplne nezanevrela. Jeho priaznivci sa vždy nájdu a rýchlo vytvoria futbalové družstvo, keď je to potrebné. Aj v sobotu 19. augusta sme boli pozvaní do obce Jarabá na futbalový turnaj. Z našej obce Nemecká sa na ňom zúčastnili hráči staršej aj mladšej generácie. Na turnaji, ktorý sa hral na multifunkčnom ihrisku, sa zúčastnili tri mužstvá: Jarabá, Nemecká a chatári z Bratislavy. Počas zápasov prevládala priateľská športová atmosféra. Diváci si futbal vychutnali a nadšene povzbudzovali domácich, ale aj hostí. Naše družstvo z Nemeckej skončilo na druhom mieste. Po zápase čakalo hráčov občerstvenie v podobe guláša, koláčov, piva a kofoly.

Branislav Píši ml.

Účastníci turnaja z Nemeckej
Zdroj foto: Branislav Čižmárik

Dňa 9. septembra sa na futbalovom ihrisku v Nemeckej odohral priateľský futbalový zápas medzi Nemeckou a Jasením, ktorý mal rekreačný charakter. Zúčastnili sa mladí i starší, športovci i nešportovci, bývalí futbalisti i laici a všetci, ktorí mali chuť rozhybať nohy či preskúšať svoju kondíciu. K dobrej atmosfére sobotňajšieho dňa prispel aj pripravený guláš a posekanie pre pozvaných hostí z Jasenia. Na základe veľkého úspechu vzájomného zápasu boli „futbalisti“ z našej obce pozvaní na opätovný priateľský zápas do susedného Jasenia, ktorý sa konal v sobotu 7. októbra. Hráči si opäť spoločne zašportovali, oprášili staré skúsenosti a užili príjemnú priateľskú atmosféru.

Sme veľmi radi, že futbal sa v našej obci teší trvalej obľube a že u našich obyvateľov stále pretrváva futbalový duch. Dúfame, že podobných futbalových zápasov „pre všetkých“ sa uskutoční ešte mnoho a spojí sa tak príjemné s užitočným. Naším reprezentantom ďakujeme.

Katarína Marčoková, Obecný úrad Nemecká

Nemečianski a jasenski futbalisti na stretnutí v Jasení
Foto: Paulína Huťová

Xarodili sa

Tamia Paralová (Dubová)
Martin Pisarčík (Zámotie)
Lara Plevová (Nemecká)

Do manželstva vstúpili

Adam Peľko a Zuzana Domitreková
Roman Potkány a Barbora Tišťianová
Martin Kinkor a Daniela Čellárová

Opustili nás

Pavol Plško z Dubovej (76 rokov)
Stanislava Vincenc z Nemeckej (41 rokov)
Barbora Kubišová z Nemeckej (84 rokov)
Pavel Chamko z Dubovej (71 rokov)
Jaroslav Horváth zo Zámotia (46 rokov)
Ján Turčan z Nemeckej (77 rokov)
Milan Starčok z Dubovej (81 rokov)